

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Johannis Segeri Weidenfeld De Secretis Adeptorum Sive Usu Spiritus Vini Lulliani Libri IV

Weidenfeld, Johann S.

Londini, 1684

57. Aquae aetherae & terrestres Lullii

[urn:nbn:de:bsz:31-96282](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-96282)

XI. GENUS.

*Menstrua vegetabilia composita graduata
ex mensuris vegetabilibus compositis,
caeli & terra influentiis impragnatis.*

57. Aquæ ætheræ & terrestres metallorum Lullii
pro confectione lapidum pretiosorum.
Canon. 43. distinct. 1. lib. quintæ essentiæ.

Re. **A**quam mercurii, quæ facta sit per modum, quem
diximus in nostro Testamento (*novissimo*) & in
libro, qui mercuriorum intitulatur (*menstruum
mercuriale sive aquam gloriosam argenti vivi vulgi superius sub
No. 44. descriptam*) & in ista aqua, fili, dissolves unciam
semis lunæ purissimæ, post dissolutionem filtratam, separetur
aqua à fæcibus (*destilla menstruum ab argento per alembicum*)
in qua ascendet limositas argenti. Hæc aqua, fili, est resolu-
tiva omnium aliorum corporum & ipsius argenti vivi, cujus
virtute, fili, margaritæ reformantur in natura pristina per mo-
dum, quem diximus in nostro Testamento, & in compendio super
Testamentum & Codicillum missum Regi Roberto.

Secunda aqua sic fit. Re. Plumbi mediam unciam, & de
prædicta aqua quantum sufficit, postquam videris plumbum
dissolutum, separa aquam per destillationem filtratam (*dissolu-
tionem plumbi filtra*) & fæces extra mitte, quia nihil valent,
post hoc verò destilla aquam per balneum (*abstrahere menstru-
um in balneum*) & serva fæces (*plumbum dissolutum*) ad tem-
pus opportunum.

Tertia aqua sic fit. Re. De cupro unciam unam, & illud
dissolve in tanta quantitate aquæ primæ, quantâ volueris, &
tibi visum fuerit, & dimitte illam quiescere in ampulla sua.

in frigido loco per unam diem naturalem, post hoc verò separa aquam viridem per filtri linguam, & primas quidem fæces extra mitte (*quod remanet in filtro abjiciendum est*) deinde destilla aquam per alembicum & serva fæces secundas.

Quarta aqua sic fit. R. Unciam unam stanni purissimi de Cornvalla, quod est purius omni alio, & illud dissolve in aliqua quantitate primæ aquæ & destilla (*per filtrum*) aquam (*dissolutionem*) illam cum limositate sua, & fæces quæ remanserint, extra mitte, deinde destilla aquam per alembicum & serva (*residuum sive stannum dissolutum*) fæces secundas.

Quinta aqua sic fit. R. Ferri purissimi unciam unam, & dissolve ipsum in tanta quantitate quod sibi sufficiat de prima aqua, post hoc destilla per filtrum, & mitte fæces extra, & destilla aquam per alembicum & serva fæces secundas.

Sexta aqua sic fit. R. Auri purissimi unciam unam, & dissolve ipsum per modum, quem tibi diximus in nostro Testam. scilicet cum lunaria pura (*cum menstruo vegetabili simplici absque argento vivo & argento*) mixta cum tanto pondere quintæ aquæ (*ex ferro jam præparatæ*) & fac sicut fecisti de aliis.

Item, fili, tu omnia ista metalla dissolvere potes hoc ordine. Factâ aquâ primâ, in illa dissolve metallum, quod modo secundario tibi dissolvere præcepimus (*scilicet plumbum*) deinde fac de isto sicut prius tibi diximus. In hac aqua secunda dissolvas metallum tertium (*cuprum*) & in aqua tertii metalli dissolvas metallum quartum (*stannum*) & in aqua quarti metalli dissolvas quintum metallum (*ferrum*) & in aqua quinti metalli dissolvas metallum sextum (*aurum*).

De quavis istarum aquarum accipe secundum quod tibi visum fuerit ad dissolvendum metallum. Fili, hæc limositates metallorum dicuntur quintæ essentiæ sive mercurius mineralis, quem philosophi consideraverunt in opere alchymico (*in tincturis alchymicis*) & lapidifico (*in lapidum pretiosorum compositionibus*) & in opere medicinali (*in medicamentorum præparationibus*) sed fili in opere alchymico, istæ quintæ essentiæ considerantur subtilius, quia in subtiliori materia (*esse debent*) propter quod fit per divisionem elementorum (*ut in libro tertio hujus voluminis*) dicemus. In lapidibus verò (*pretiosis conficiendis*) quintæ essentiæ (*prædictæ*) non sunt ita in tanta sub-

subtili materia. In medicina verò quælibet (*duplex hic præparandi modus*) respectum habet.

Dicte de quinta Essentia mineralium (*de aquis metallicis*) qualiter potest haberi à manibus nostris, nunc congruum est, ut dicamus de divisione illarum in generali. Et fili mi, facias sic. Quando metalla tua fuerint dissoluta, tu quippe divides aquam quamlibet (*prius filtratam, per destillationem à suo residuo*) & divisam quamlibet aquam, (*jam destillatam*) in partes duas, & unam partem uniuscujusque partis pones cum propriis sæcibus (*metallico residuo, quod aqua in destillatione reliquerat*) in alembico vitreo, & destillabis in Limum deserti, qui est aër factus ex duobus corporibus, in furno, quem tibi prius designavimus cum igne suavi, & resplendet cum magna virtute minerali, & cum magna limositate appropriata, ad virtutes cœlestes recipiendas. Et quamcunque illarum aquarum mittes in ampulla vitrea cum collo longo, & rotundo, & post hoc claude ejus orificium cum cera communi, & post cum mastice, & quamlibet illarum ampullarum pone in sereno loco taliter, ut nec lapis, nec aliqua alia res nociva possit tangere vitrum.

Fili, capias sæces materiales, à quibus limum resolvisti, quæ sunt secundæ sæces per evaporatam sublimationem in partibus aquarum, quas misisti ad serenum locum (*capias caput mortuum ex destillatione cujuscunque Limi deserti, sive sæces tertias, nam primæ in filtro remanentes rejectæ fuere; ex secundis Limus desertus fuit destillatus; sæces verò Limi deserti sunt, quas hic secundas vocat*) & illas mittes in ampulla vitrea cum collo longo, quæ contineat duas palmas, & intromitte partem suammet aquæ, quæ reservabatur de illa limosa substantia jam dicta, & claude ampullas cum clausorio ceræ, & aluta & mastice, sicut alteri fecisti, & sepeli illas (*aquas metallorum*) in horto, in terra bene grassa, in profundo unius palmæ cum dimidia, & ponas etiam aliam rem in gyro colli (*circa collum vitri*) ampullarum, quod appareat extrâ, ad illius conservationem, & sit hic per unum annum integrum. Fili unius naturæ sunt aquæ, quæ mittuntur in terram, & alterius quæ ponuntur ad aërem; quoniam fili, illæ quæ mittuntur in terram, habent vim & virtutem indurativam, coagulativam atque fixativam; Et illæ, quæ sunt in aëre, habent virtutem & proprietatem

indurandi coagulandi & fixandi; passivè tamen intellige fili.
Finito anno, tu habebis omne illud, quod in mundo desidera-
tur ad hoc opus, &c.

Annotationes.

Mireris forsitan, quod menstruis hisce altiore[m] hunc assigna-
verimus locum, cum sint pluribus antecedentium generum
menstruis tam quoad ingredientia, quam quoad præparandi me-
thodum inferiores. Quod quamvis ita sit, nihilominus menstrua
hæc, dum vel aëri per annum exposita, vel terræ tamdiu con-
credita fuerint, menstruorum prædictorum sunt optima & præ-
stantissima, uti inferius ex illorum usu patebit. Impræsentiarum
illustrabimus harum aquarum confectiones. Aquas primæ methodi
hoc modo conficit: In aquâ gloriosâ argenti vivi, acuatâ insuper
lunâ, dissolvit plumbum, cuprum, stannum, ferrum, & aurum,
dissolutiones singulas filtrat, sæcibus abjectis, filtratas abstrahit
in balneo ad siccitatem, aquas destillatas dividit in duas partes,
in quarum una dissolvit proprium in dissolutionis abstractione re-
lictum metallum, quod deinde destillat in liquorem, quem limum
desertum, quintam essentiam vel mercurium mineralem vocat, &
in aëre suspendit per annum pro aqua ætherea. Caput mortuum
Limi deserti dissolvit in altera parte aquæ reservatæ, & sepelit
in terra pro aqua terrestri. In Compendio animæ Transm.
pag. 208. Volum. 4. Theat. Chym. Mercurii vulgi etiam & ar-
genti aquas reliquis addit; mercurii aqua sic fit. *℞.* De mercu-
rio vulgi unciam unam, & dissolve ipsum in aqua dissolvente
(prædicta) in digestionem I. (cineris) destilla per filtrum,
de sæcibus ne cures, secundas verò, (peracta destillatione per
alembicum, in fundo relictas) serva.

Lunæ aqua sic fit. *℞.* Unciam unam argenti purissimi, &
dissolve in tanta quantitate aquæ dissolventis, quantum tibi
bene visum fuerit, & destilla per filtrum, & rejice sæces pri-
mas; post destilla per alembicum in digestionem de H. (balneo)
& serva sæces secundas, de omnibus aquis sæces secundas serva-
bis in vase suo, quamlibet per se.

Præterea (in Compendio animæ) non dividit aquas destil-
latas in partes æquales, uti in libro essentiarum, sed dissolutiones
metallorum pro medietate destillando abstrahit pro aqua terrestri,
al-

alteram autem medietatem destillat pro aqua ætherea. Tu quidem, inquit, sis cautus in resolutione limorum, quia de quolibet Limo duas aquas seu partes facias, destillando medium Limi, quem pones ad partem, quia ex ista parte primâ, fit aqua terrestris; & aliam partem (mediam) similiter destillabis, ex qua fit aqua aërea, quæ suspenditur in sereno loco, ut suprâ dictum est, per annum. Pag. 209. Volum. 4. Theat. Chym.

Aquæ per methodum posteriorem confectæ magis compositæ sunt quàm prioris modi; primæ præparabantur promiscuè menstruo lunari, hæ secundæ non ita; menstruo etenim lunari conficitur aqua plumbi; quâ plumbi aquâ fit aqua cupri; hæc cupri aquâ componitur aqua stanni; aqua stanni parat aquam ferri; aqua auri verò dissolvitur menstruo lunari, cui dissoluto additur medietas aquæ ferri. Mira metallorum commixtio! ne dicam confusio; cujus tamen rationes procul dubio habuit subtilissimus philosophus. Hæc methodus extat quoque in Lapidario Cap. 9. & sequentibus.

Ex Receptis annotamus.

1. *Aquas æthereas esse metallorum essentias per annum Cælorum influentiis expositas.*
2. *Aquas terrestres esse essentiarum corpora mensuris propriis dissoluta, & per annum sepulta.*
3. *Non metallorum tantum, sed totius Regni mineralis essentias tali modo præbere aquas æthereas & terrestres.*
4. *Aquas has astrorum cælestium imprægnatione præcipuas suas acquirere virtutes. Adepti de cælorum influentiis varias tenuere sententias. Quidam Planetarum situs, aspectus, & illorum determinata tempora huic operi quàm maximè necessaria esse voluerunt; alii autem contrarium statuerunt. Ex asserentibus audiamus Thomam Norton, Adeptum Anglum, qui ita Cap. 6. sui Ordinalis pag. 99. Theat. Chym. Britannici.*

*The fifth Concord is known well of Clerks,
Between the Sphere of Heaven, and our subtill Werks.
Nothing in Earth hath more simplicitie,
Than th' Elements of our stone will be,*

Wherefore they being in Work of Generation
 Have most obedience to constellation:
 Whereof concord most Kindly and convenient
 Is a direct and fiery Ascendent,
 Being sign common for this Operation,
 For the multitude of their Iteration:
 Fortune your Ascendent with his Lord also,
 Keeping th' Aspect of shrewes them fro;
 And if they must let, or needely infect,
 Cause them to look with a trine Aspect.
 For the White Work make fortunate the Moon,
 For the Lord of the fourth House likewise be it done;
 For that is Thesaurum absconditum of old Clerks,
 So of the sixth House for servants of the Werks,
 Save all them well from great impediments,
 As it is in Picture, or like the same intents.
 Unless then your Nativity pretend infection,
 In contrariety to this Election.
 The Vertue of the mover of the Orbe is formall,
 The Vertue of the Eighth Sphære is here instrumentall,
 With her signs and figures, and parts aspectuall.
 The Planets Vertue is proper and speciall.
 The Vertue of the Elements is here material.
 The Vertue infused resulteth of them all:
 The first is like to a Workmans mind,
 The second like his hand ye shall find,
 The third is like a good instrument,
 The Remnant like a thing wrought to your intent.
 Make all the premises with other well accord,
 Then shall your merits make you a great Lord.

*Inter negantes ipse Lullius est, qui ita: Non dicimus,
 quòd sit opus Artista, operari cum figuris & cœli imagini-
 bus, per cognitionem suorum motuum, sicut quamplures
 philosophi asserunt. Sed sufficit tibi habere cognitionem in-
 fluentiæ caloris cœlestis informati per figuram cœli & stella-
 rum, quorum ratione infunduntur virtutes in materia aptè
 appropriata, quæ illas recipit per naturalem artista industriam
 cum resolutione, quæ fit perartem naturæ similem, &c. Et
 in*

in hoc passu Philosophi fuerunt illusi ad illorum reprehensionem, qui cognoverunt, quòd cœlestis virtus sit nimis communis omni elementatæ naturæ, sua enim magna nobilitate omni tempore determinationem accipit, quoniam in rebus mixtis influitur tam per artem quàm per naturam, & hoc fit ratione virtutum naturalium, quæ sunt sibi subiectum & proprium retinaculum tali modo, ut secundum proprietates materiæ, & ejus speciem recipiat ejusmodi virtutem, quæ postea talia condit per naturam, quæ pro miraculo reputantur. Item notet quilibet artista, quòd natura operari non potest nisi per minimarum partium successione, nec etiam potest recipere aliquas virtutes nisi successione suæ operationis, nec etiam possunt totum simul, nec constellationes possunt sufferre alicujus temporis stationem punctuatim in certa virtute, quæ confestim non diversificetur; Et etiam dato, quòd posset, tempus constellationis est ita minimum ratione circularum revolutionis ut citius transeat de una virtute in alteram, &c. *Libr. Essent. dist. 1. pag. 18.*

Poterit, *inquit Paracelsus*, ingeniosus artifex diligenti animadversione præparare metalla, sic ut ratione verâ ductus, metallorum transmutationis perfectionem, opere suo vel regimine magis promoveat, quàm cœlestium signorum duodecim, atque Planetarum septem cursus faciunt; quos etiam in his observare superfluum est, velut & aspectus, mala sive bona tempora, diem aut horam, hujus vel alterius planetæ starum prosperum vel infelicem, quæ nec juvare possunt in Alchymicæ naturalis arte, multò nocere minus, si verum aliàs possibilem processum habueris, operare cum libuerit, sin in te, vel operationibus tuis & intellectu, fuerit aliquis defectus, planetæ sydera que cœlestia tibi deficient. *Cælum phil. pag. 125.*

Si dicant, *inquit Geber*, quòd à certo situ unius vel plurium stellarum detur metallorum perfectio, quem ignoremus, respondemus nos, hunc situm & motum nos non curare, nec etiam, ut illum sciamus, necessariò requiri: Quoniam non est species aliqua generabilium & corruptibilium, quin ex individuo ejus quotidie, & in omni instanti fiat generatio & corruptio. Et ideò patet, quòd omni die situs talis stellarum est bonus & perfectivus quarumlibet specierum individuorum, & corruptivus simpliciter. Non ergò expedit necessario artificem.

cem stellarum situm expectare, licet esset utile, quia sufficit solum viam naturæ disponere & administrare, ut ipsa, quæ sagax est, disponat sitibus convenientibus mobilium corporum. Nihil enim potest natura perficere sine motu & situ mobilium. Unde si naturæ artificium disposueris & consideraveris, quæcunque ex contingentibus hujus magisterii fuerint, debite, perficietur sub debito situ per naturam sibi convenientem, absque consideratione illius. Cum enim videmus vermem ex cane vel alio animali putrescibili deductum in esse, non consideramus immediatè situm stellarum, sed dispositionem aëris circumstantis, & alias causas putrefactionis perfectivas, præter illum. Et ex tali consideratione sufficientes, scimus vermes secundum naturam in esse, producere. Natura enim sibi invenit convenientem situm, licet a nobis ignoretur. *Summa perfect. libr. 1. parte 2. cap. 11.*

Petrus Bonus Ferrariensis eandem habet de Insuetudinibus sententiam.

Ad rationem nonam, *inquit*, dicimus quod verum est, quod per motum & lucem corporum supercœlestium, & per eorum determinatos situs, & aspectus introducuntur formæ in inferioribus: Sed non est necesse, nos ea scire, nec possumus scire, nisi in genere quodam confuso, scilicet ex parte solis in quibusdam, qui est causa quatuor temporum anni: Quia certis temporibus fiunt seminationes & mesles, & plantationes: Et in quibusdam animalibus, ut equis & asinis & accipitribus & falconibus, periodis certis solaribus, fiunt conjunctiones ad coitum & generationem. In quibusdam autem omni tempore fiunt hæc indifferenter, ut in homine, columbis, & gallinis. Unde si volumus generare vermem ex carne putrescibili, non consideramus situm quemquam stellarum; sed solum dispositiones aëris circumscribentis & alias putrefactionis causas. Similiter si ova sub fimo aut simili loco, ad pullorum generationem ponamus, quocunque tempore dabitur forma suo loco & tempore præfinito à cœlestibus, absque nostra consideratione in hoc. Eodem modo in generatione calcis & vitrioli, & auri, & usfur, & cerussæ, & minii, & cinabaris; similiter in compositione tyriacæ & aliarum confectionum, quia hæc quocunque tempore & quacunque hora possunt fieri. Virtus enim cœlestis est valde communis ad omnia, & recipit terminationem per virtutes

tutes & dispositiones eorum, quæ sunt subjectum ejus in rebus elementatis & elementis, quia, sicut dictum, virtutes cœlestes operantur in tota natura generabilium & corruptibilium continuò secundum materiam sibi dispositam aut propriè aut communiter. Unde dixit Lilius: Quod opus non causatur à motu superiorum, quia omni tempore fieri potest. Et Rasis in 70 in libro Reprehensionis: Tempus non operatur in hoc aliquid. Et addit: Quia si tempus operaretur in eo, esset vile apud gentes. Si ergo in hoc magisterio omnia contingentia suo tempore rectè concurrant, introducetur forma sua sub debito situ & aspectu stellarum, tempore præfinito in materia absque consideratione aliqua in hoc. Unde dixit Plato; quòd secundum meritum materiæ infunduntur virtutes cœlestes, &c. Sed de rebus, in quibus infunditur forma accidentalis, nova & occulta, à cœlestibus, ut patet in arte imaginum, oportet necessariò, ut sciamus & custodiamus determinatos situs & aspectus corporum cœlestium tempore proposito: Quia à solis illis imprimitur forma talis, & tempore tali, & non alio, sicut patet in libris Astrologiæ de electionibus horarum, imaginum, & bellorum; ædificiorum, & itinere, &c. Quia ergo ars alchymix non est talis, ideò non expedit, ut hæc sciat. *Margar. pretiosa pag. 731. Vol. 5. Th. Chym.*

XII. Genus.